

Του Αριστομένη Καλυβιώτη

ΤΟ «ΠΑΥΣΙΛΥΠΟΝ» ΚΑΙ Ο «ΚΑΡΑΓΚΟΥΝ ΜΠΟΥΪ»

Πριν ένα χρόνο περίπου συναντήθηκα με τον Νίκο Τσακνή και η συζήτησή μας περιστράφηκε γύρω από την Καρδίτσα των παιδικών και εφηβικών μας χρόνων. Για όσους δεν γνωρίζουν, ο Νίκος είναι παλιός Καρδιτσιώτης, αδερφός του Διονύση Τσακνή. Κάποια στιγμή η κουβέντα μας ήρθε στο τραγούδι «Παυσίλυπον», του οποίου ο Ν. Τσακνής έγραψε τους στίχους και τη μουσική του ο Λαυρέντης Μαχαιρίτσας, που το ερμήνευσε. Κυκλοφόρησε το 1996 σε δίσκους LP και CD, που έχουν τον γενικό τίτλο «Παυσίλυπον». Κοινή διαπίστωσή μας ήταν ότι, στο εξώφυλλο των δίσκων δεν υπάρχουν οι απαραίτητες πληροφορίες για το τραγούδι. Επομένως αν κάποιος μη Καρδιτσιώτης ήξερε τουλάχιστον το πάρκο Παυσίλυπο, ήταν αδύνατον να καταλάβει τι εννοεί ο Νίκος αναφερόμενος μέσα στο τραγούδι σε «Καραγκούν Μπού». Ας δούμε όμως τις τρεις πρώτες στροφές του τραγουδιού:

*Ήταν ένας άνθρωπος με όψη ταπεινή,
η καταγωγή του λαϊκή,
το '65 υπερέβαλε εαυτόν,
μήνυμα οι καμπάνες του για κάθε μικροαστόν.*

*Μα κι' οι άνθρωποι αυτοί
βλέπαν' ένα φασουλή,
ήταν η εποχή πολύ σκληρή.
Δεν είχε του μάγκα μπόι
ούτε ήταν από σόι,
βρέ καλώστηνε την ατραξιόν
«Καραγκούν Μπού».*

*Βρήκε μια παρέα καμπάνων και τριχών,
έγινε βορά σαπιοκοιλιών,
που κρατούσαν για την πάρτη τους την κριτική,
δεν υπήρχε τότε η εξουσία της T.V.*

Για το Παυσίλυπο, που είναι σημείο αναφοράς της πόλης μας, έχουν γραφεί πάρα πολλά. Κυκλοφόρησε μάλιστα και ένα λεύκωμα με πολύ ωραίες φωτογραφίες σε επιμέλεια Ηλία Παγανού. Το δικό μας Παυσίλυπο, αυτό της δεκαετίας του 1960, δεν ήταν μόνο αυτό που δείχνουν οι φωτογραφίες. Ήταν και η «βάση» των μαθητών της πόλης και κυρίως αυτών του Α' Γυμνασίου, που στις αρχές της δεκαετίας είχε μεταφερθεί στη νέα του θέση. Σ' αυτό έβρισκαν καταφύγιο τις ώρες των μαθημάτων οι «αργοπορημένοι» της πρώτης ώρας, οι «σκασιάρχες», όσοι είχαν κάποια ώρα κενή και οι «τσιγαράδες»: αυτοί που με την παραμικρή αφορμή κρύβονταν μέσα στα δέντρα του για να «κάνουν τσιγάρο». Εκείνα τα χρόνια το Παυσίλυπο δεν ήταν τόσο εξωραϊσμένο όσο σήμερα. Το πράσινο ήταν πιο ακανόνιστο και στη άκρη της παιδικής χαράς υπήρχαν δυο λιμνούλες με κόκκινα χρυσόψαρα. Ακόμα και τα αγάλματα των τεσσάρων Μουσών εκεί ήταν τοποθετημένα, πριν μεταφερθούν στην Κεντρική πλατεία

της πόλης. Το βράδυ όμως αποκτούσε μία άλλη μορφή. Εκτός από το κέντρο με την κυκλική αίθουσα στο μέσον του, και τα τραπεζοκαθίσματα πάνω στην πλατεία το καλοκαίρι, μέσα στις πρασινάδες πάντα υπήρχε κίνηση. «Παράνομα» ζευγάρια έδιναν στο πίσω μέρος του το ραντεβού τους, και μαθητές «τρώπωναν» μέσα στα δέντρα για να καπνίσουν μακριά από τα αδιάκριτα βλέμματα. Θυμάμαι ότι το 1963-1964 αστυνομικοί του τμήματος Ασφαλείας «συνέλαβαν» ένα βράδυ στο Πανσίλυπο δυο συμμαθητές μου να καπνίζουν. Τους ανέφεραν στο Γυμνάσιο και την άλλη μέρα η γυμνασιάρχης Παναγιώτα Παπαϊωάννου τους απέβαλε «επί τετραήμερον». Στη μνήμη έρχεται ένα ακόμα περιστατικό, που συνέβη το καλοκαίρι του 1967. Μετά τα μεσάνυχτα που έκλεινε το αναψυκτήριο, καθόμασταν κατά παρέες στα άδεια τραπέζια. Ένα βράδυ ήρθε με την κιθάρα του ο συμμαθητής μας Γιάννης Μπαλωμένος (Ζαν Μπαλό τον αποκαλούσαμε), για να μας διασκεδάσει. Ο Γιάννης, φτωχό και ταλαιπωρημένο παιδί, ήταν πάντα χαρούμενος και «πειραχτήρι». Εκείνο το βράδυ ήταν απολαυστικός. Έπαιζε και τραγουδούσε μέχρι τις πρωινές ώρες: από βαριά ρεμπέτικα και λαϊκά τραγούδια μέχρι ελαφρά και δημοτικά. Μου αποτυπώθηκε στη μνήμη μου ένα σατιρικό τραγούδι, πιθανόν από κάποια επιθεώρηση της εποχής, που το ρεφρέν του ήταν:

*Αχ και να 'ταν πάλιν οι καιροί του Στάλιν,
να 'ρχονται Μουζικοί να μου παίρνουν νοίκι....*

Παρ' όλη την ενασχόλησή μου με το ελληνικό τραγούδι, δεν το ξανασυνάντησα από τότε. Ένα τρίτο αστείο περιστατικό που θυμάμαι - πιο παλιό αυτό - ήταν που κάποια καλοκαιρινά βράδια εμφανίζονταν με το ποδήλατό του ο Κ. και μας ζητούσε μία - δυο δραχμές για να κάνει μακροβούτι στις λιμνούλες. Κάναμε έρανο οι πιτσιρικάδες, και βάζαμε μία-δυο δεκάρες ο καθένας. Μόλις συγκεντρώνονταν το ποσό, αυτός έβγαζε τα ρούχα του και με το μαύρο σωβρακάκι για μαγιό βουτούσε στο νερό. Ένα βράδυ όμως τον πήρε είδηση ο φύλακας και άρχισε να σφυρίζει με τη σφυρίχτρα του. Μόλις πρόλαβε να φύγει τρέχοντας, γυμνός και με τα ρούχα στο χέρι.

Εκείνη την εποχή - γύρω στο 1965 - εμφανίστηκε στην Καρδίτσα και ο «Καραγκούν Μπού». Δημήτρης Χρήστου Στάμος ήταν το όνομά του, και η καταγωγή του ήταν από το Αγναντερό (Μεσδάνι). Γόνος πολυμελούς οικογένειας, εργαζόνταν στον Σύλλογο Π.ολυτέκνων Καρδίτσας. Το «Καραγκούν Μπού» ήταν παρατσούκλι, που του δόθηκε βασικά λόγω της εμφάνισής του. Το ντύσιμό του ήταν εξεζητημένο, έξω από τα συνηθισμένα καλούπια της εποχής, και πολύ μοντέρνο για την τότε Καρδίτσα. Φορούσε παντελόνια με 35-40 πόντους καμπάνα, που όταν περπατούσε ανέμιζαν! Αυτό, την εποχή που εμείς διεκδικούσαμε από τους γονείς μας να ράψουμε παντελόνια με καμπάνα 22 πόντους. Πουκάμισα φανταχτερά με μεγάλους μυτερούς γιακάδες. Και μακριά μαλλιά αλα Ρόλινγκ Στόουνς, αλλά κατσαρά ! Ήταν ένας «γιεγιές», σύμφωνα με την ορολογία που είχε τότε επικρατήσει. Σαν αυτούς που αναφέρονται στο λαϊκό τραγούδι «Με τους γιεγιέδες άρχισες παρέα». Κανένας άλλος δεν κυκλοφορούσε με τέτοια εμφάνιση τότε στην Καρδίτσα. Ορμητήριό του ήταν συνήθως το Πανσίλυπο. Ξεκινούσε απ' εκεί με ένα μεγάλο μαγνητόφωνο στη μασχάλη που έπαιζε δυνατά ρόκ μουσική, και έκανε βόλτες στους κεντρικούς δρόμους. Βέβαια, δεν ενοχλούσε ούτε πείραζε κανέναν. Ο πολύς κόσμος της Καρδίτσας όμως, οι «νοικοκυραίοι», τον έβλεπαν σαν ένα πλάσμα «εξωγήινο». «Ατραξιόν» ήταν ένας από τους χαρακτηρισμούς που του απέδωσαν οι «σαπιοκοιλίες» γράφει ο Νίκος Τσακνής. Εμείς οι μικρότεροι, οι μαθητές του Γυμνασίου, κατά βάθος τον ζηλεύαμε. Γιατί είχε το θάρρος να ντύνεται και να συμπεριφέρεται έτσι. Μετά το 1964-1965 βέβαια και την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Γεώργιου Παπανδρέου, καταργήθηκαν τα πηλίκια και τα πράγματα έγιναν πιο «ομαλά». Μαζί με τα πηλίκια καταργήθηκε και η «κουρά εν χρώ», αλλά κανένας δεν μπορούσε να αφήσει μακριά μαλλιά. Όλοι οι νεαροί της

εποχής θυμούνται καλά τον «Καραγκούν Μπού». «Ήρθε σ' ένα πάρτι με καφέ κοστούμι, παντελόνι με καμπάνες που κούμπωνε στο πλάι με πιέτες και πουκάμισο με μεγάλους γιακάδες», θυμάται ο Στέφανος Ζαφειρόπουλος. «Παίξαμε μαζί του μπιλιάρδο στο καφενείο του Αργυρόπουλου, εγώ και ο Γιάννης Πετσομίχος» λέει ο Κώστας Τσουπαρόπουλος. «Βάλαμε και στοίχημα: οι χαμένοι να δώσουν στον νικητή από 10 δραχμές. Γιατί νομίσαμε ότι θα τον κερδίζαμε. Κέρδισε όμως ο «Καραγκούν Μπού», αλλά δεν είχαμε χρήματα να του δώσουμε. Τελικά ο Πετσομίχος του έδωσε μια μικρή γαλιάντρα και μας έσβησε το χρέος». «Ήταν καλό παιδί» λέει ο Σάκης Σφίγγας «Ερχόταν και παρακολουθούσε τις πρόβες του συγκροτήματος “Thunders”. Ήταν σαν μάνατζερ».

Μετά το 1967 που τελείωσα το Γυμνάσιο έφυγα από την Καρδίτσα. Όταν γύρισα το 1976, ο «Καραγκούν Μπού» είχε αναχωρήσει οριστικά για την Αθήνα. Δεν τον ξαναείδαμε. Απ' ότι είπε ο αδερφός του Γιάννης, στην Αθήνα ασχολήθηκε με διάφορες δουλειές. Σε κάποια φάση άνοιξε την ντισκοτέκ «Irish Club» στην Ηλιούπολη. Αργότερα ασχολήθηκε με οίκους ευγηρίας. Δημιούργησε οικογένεια και απέκτησε δύο παιδιά.

Ένας από τους νεαρούς της εποχής ήταν τότε και ο Νίκος Τσακνής. Γνώριζε από κοντά τον «Καραγκούν Μπού», γιατί ο τελευταίος παρακολουθούσε τις πρόβες του συγκροτήματος «Snakes», στο οποίο ο Νίκος τραγουδούσε. Ο Ν. Τσακνής μαζί με τα μέλη των «Snakes» και άλλους Καρδιτσιώτες της ίδιας περίπου ηλικίας, αποτελούσαν την εκκολλημένη τότε ροκ σκηνή της Καρδίτσας¹. Σ' αυτή την παρέα «των καμπάνων και τριχών» αναφέρεται ο στίχος του τραγουδιού. Πολύ αργότερα γύρω στο 1985-1990, ο Νίκος έχοντας μνήμες από τα βιώματα αυτά, έγραψε μία σειρά στίχων για τραγούδια. Μεταξύ τους ήταν και το «Παυσίλυπον». Σε μία μετάβασή του στην Αθήνα γύρω στο 1995, συναντήθηκε με τον Λαυρέντη Μαχαιρίτσα, που αναζητούσε τραγούδια για τον νέο του δίσκο. Η συνάντησή έγινε στο σπίτι του Διονύση Τσακνή. Ο Νίκος του έδειξε τα χαρτιά με τους στίχους και ο Μαχαιρίτσας τα ξεφύλλιζε και τα διάβαζε. Μόλις είδε το «Παυσίλυπον» το ξεχώρισε. Το πήρε, το μελοποίησε και προέκυψε ένα τραγούδι διάρκειας 6 λεπτών. Όπως αναφέρθηκε το τραγούδι ηχογράφησε ο ίδιος. Πιθανότατα είναι το μοναδικό τραγούδι που αναφέρεται στο πάρκο της πόλης μας. Μάλιστα ο τίτλος «Παυσίλυπον» δόθηκε σε ολόκληρο το άλμπουμ του Μαχαιρίτσα, που κυκλοφόρησε το 1996. Άμεση αναφορά στο Παυσίλυπο, έχει η τελευταία στροφή του τραγουδιού. :

*Τώρα που ξεμείναμε στην κόψη του εικοστού
με ούτε καν πτυχίο Παυσίλυπου
μόνο σαν ημίθεοι του παιδικού μας εαυτού
γράφουμε τραγούδια για την τύχη ενός παιδιού.*

Η φράση «πήρε πτυχίο από το Παυσίλυπο», αναφέρονταν τότε στους μαθητές που ξημεροβραδιάζονταν στο πάρκο, και συνήθως εγκατέλειπαν το Γυμνάσιο.

Ο Νίκος Τσακνής δεν συναντήθηκε ποτέ ξανά με τον «Καραγκούν Μπού», για να του πει τα του τραγουδιού. Ο Δημήτρης Στάμος έφυγε από τη ζωή τον Μάρτιο του 1999, σε ηλικία 54 ετών. Δεν γνωρίζω αν όσο ζούσε, έμαθε για το τραγούδι, και την αναφορά που γίνεται στο πρόσωπό του.

Ευχαριστώ τον Γιάννη Στάμο για τις πληροφορίες και τη φωτογραφία του αδερφού του. Επίσης τον Νίκο Τσακνή και όλους τους φίλους που βοήθησαν με πληροφορίες στην συγγραφή του άρθρου.

---

¹ Οι «Snakes» ήταν το πρώτο ροκ συγκρότημα της Καρδίτσας. Αργότερα δημιουργήθηκαν οι «Thunders» και οι «Springs». Με τα συγκροτήματα αυτά, θα ασχοληθούμε σε άλλο δημοσίευμα.

Ο Δημήτρης Στάμος - «Καραγκούν Μπόυ» τις μέρες της δόξας του
(φωτογραφία οικογ. αρχείου Γιάννη Στάμου).

Από τις 'αυραφές' της Καρόλσπε, Παισίλυπον.

Ν. Στουρνάρα

Μία από τις δύο λιμνούλες του Παισίλυπου, τη δεκαετία του 1950. Από καρτ-ποστάλ έκδοσης Ν. Στουρνάρα (συλλογή Αρ. Καλυβιώτη).

Φεβρουάριος του 1967. Χιόνισε και το μάθημα της γυμναστικής δεν έγινε. Το μισό σχεδόν το τμήμα της Έκτης Κλασικού του Α' Γυμνασίου πήγε στο Πανσίλυπο για χιονοπόλεμο, και κάποιοι για να κάνουν τσιγαράκι. Ο πλανόδιος φωτογράφος τους απαθανάτισε. Διακρίνονται καθιστοί από αριστερά.: Νάκος Δημ., Νικολάου Γιάννης, Μαλέτσικας Θωμάς, Τσιτσιμπής Σεραφείμ, Τσιάρας Κώστας, Καρανάσιος Κώστας, Σεδίκος Μίμης, Τσίπας Πέτρος, Κλήμος Γιώργος. Όρθιοι από αριστερά: απροσδιόριστος ο πρώτος, Ζούμπος Γιάννης, Μητρίτσας Λεωνίδα, Χριστοδουλιάς Κώστας (πίσω), Τεντολούρης Δημ., Τσουπαρόπουλος Κώστας, Κανναβός Τάκης (πίσω), Τσιάρας Μάνθος, Μιχαήλ Τάκης, Παναγόπουλος Θόδωρος (πίσω), Γαλανόπουλος Σάκης, Σακελλαρίου Νίκος, Γιαννουσάς Δημ. (φωτογραφία οικογ. αρχείου Λεων. Μητρίτσα)